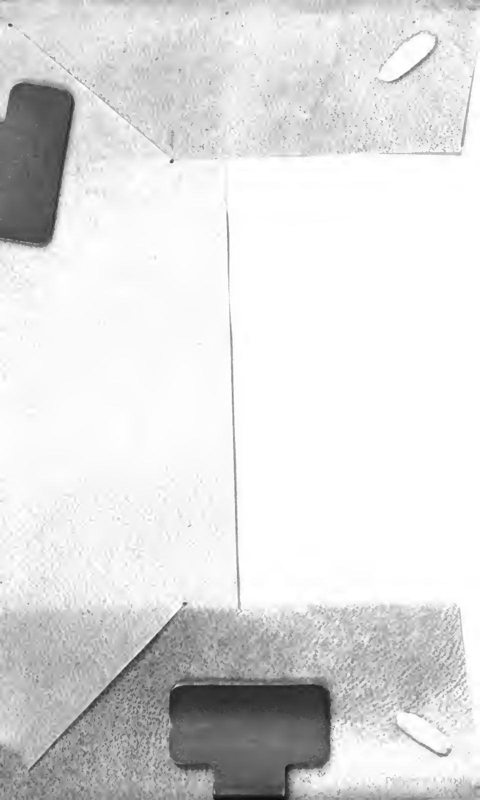

Digitized by Google

5.9.372

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PSELLUS
DE
LAPIDUM VIRTUTIBUS
GRAECE AC LATINE

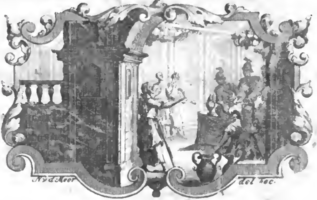
CUM NOTIS

PHIL. JAC. MAUSSACI

ET

JOAN. STEPH. BERNARD.

Accedit Fragmentum de Colore Sanguinis ex Doctrina Medica Perſarum nunc primum ex Codice MS. Bibliothecæ Lugduno Batavæ editum.

LUGDUNI BATAVORUM

APUD PHILIPPUM BONK,

MDCCX .V.

Digitized by Google

VIRO

NOBILISSIMO AC ERUDITISSIMO

ARTHURO FREEMAN

S. D. P.

JO. STEPH. BERNARD.

UT TE eligere non dubitaverim VIR NOBILISSIME, cujus nomini librum hunc inſcriberem, facit, tum ſingularis tuus erga me amor, quo me ſemper es proſecutus, & ſtabilis ac firma, quæ inter nos interceſſit familiaritas; tum etiam mirus tuus ac rarus omnino in literas politiores impetus, ut hocce meæ in TE obſervantiæ teſtimonium TIBI haud ingratum fore, non vane colligam. Inhumanus prorſus viderer, ſi ullam

quam occaſionem præterlabi ſinerem, qua TIBI gratum animum declarare poſſem, inprimis cum opuſculo huic tenui ac levidenſi non parum ſplendoris ex dotibus tuis egregiis concilietur. Hilari idcirco, quæſo, fronte Pſellum hunc excipe, quod mihi quodam modo dolorem iſtum leniet, quem perſentiſco, ubi brevi me iſta voluptate privatum iri recordor, quam ex doctiſſimis tuis ac mira ſuavitate conditis ſermocinationibus percipio. Summopere vero TE rogo, ut eundem amorem, quem mihi præſenti teſtatus es, etiam abſenti ſervare velis; ego vero non patiar, ut quicquam de amicitia noſtra imminutum eſſe videatur. Vale. Scribebam Lugduni Batav. pridie Cal. Junii MDCCXLV.

V I R O

CLARISSIMO

GILBERTO GAULMINO

QUÆSTORI MOLINENSI

PHIL. JAC. MAUSSACUS

S. D.

En *Tibi* GAULMINE VIR PRÆSTANTISSIME, *Pſellum tuum, quem nuper nomini tuo, dum una Lutetiæ verſaremur dicandum deſtinaveram. Tuum illum dico non tam quod tibi ex pollicitatione debeatur, quam quia nemo melius te dignitatem ejus & excellentiam novit, quod, etſi laudum virtutumque tuarum perpetuus præco non eſſem, probarent tamen ſatis breves illæ eruditæque notæ, quas paucis diebus ut omnes amici tui ſciunt effutiiſti potius quam meditatus es in obſcuriſſimum ejusdem auctoris de Dæmonum*

operatione libellum. Poterat hunc quidem amicitia noſtra non πρέσκαιρ⊙ jure ſibi vindicare: ſed eruditio tua non vulgaris, & ingenium extra omnium ingeniorum aleam poſitum extorquere valuit ab invito. Eſt hic auctor, ut non te latet, Platonicus inſignis, & qui ex profeſſo non tantum Platonem imitatur eloquendo, ſed philoſophando. Latuit autem hactenus iſte liber de lapidum virtutibus, qui, ne quid aſſentationis gratia videar dixiſſe, excellentiſſimus eſt, & inter præcipuos ejus labores ac foetus meretur præcipuum nanciſci locum. Eum mei gratia Jacobus Sirmundus e ſocietate Jeſu vir mihi amiciſſimus, & his literis, quæ nos humanos faciunt, non leviter tinctus, e veteri quodam codice deſcripſit, & deſcriptum liberaliter communicavit, ſed adeo ſcatebat mendis ille codex, ut ipſa ſoricina nænia eſſet confoſſior: tantis enim repletum hoc exemplar confuſionibus inveni, ut quamvis de lapidibus longe inter ſe diverſis agat auctor, tamen quia aliquando quæ ſibi contraria erant in unum coaluerant, nullæ plane contrarietatis notæ apparerent. Magnum eſt fateor, ab erroribus qui veterum libros obſident, eos pergare & liberare, ſed confuſiones quibus mens auctoris obſcuratur, ordo & ſeries operis turbatur, ſimiliaque monſtra

do-

domare, majus illud opus eſt. Quod tu probe noſti, MI GAULMINE, *qui in iſtis adeo es* τριβωνευόμενος, *ut e pauciſſimis qui in hoc ſenio literarum idem dolium verſant, non verear te principem conſtituere, licet eam ætatem adhuc non attigeris, qua majores dicimur. Tanto enim ingenii acumine polles, ut quæ alii aſſequuturos ſe vix audent ſibi polliceri multorum annorum curriculo, tu breviſſimo ſpatio, ipſo temporis puncto & momento ea non ſolum attingas, ſed & longe majora & difficiliora. Omnes hodie qui literis operam, ut decet, navant, & humanitatem quam pauci noverunt colunt, vel ad plurium linguarum cognitionem pervenire geſtiunt, ut omne genus auctorum bonæ notæ familiare ſibi reddere queant, & hiſtoriam ab ovo, ut dicitur, usque ad mala, qui ultimus ſtudioſi & ſapientis hominis ſcopus eſſe debet, perfectiſſime tenere. vel ſcientias conſectantur, Philoſophiam dico, Theologiam, Medicinam, vel Mathematicas diſciplinas, aut Juris artem. Eorum qui in ſcientiarum cognitione immorantur bona pars, linguas, ſine quibus fruſtra cupimus ſcire, ignorat & bonis ac humanioribus literis eſt deſtituta, ita ut id hominum genus imitari & eorum veſtigia premere, hoc ſit ſemper velle cæcutire & cum barbarie luctari. Reliquorum, quo-*

quorum puſillus eſt numerus, bona enim mente pauci præditi ſunt in literis, quæ hodierna eſt noſtri ſæculi ſupinitas, unum te novi, GAULMINE, *qui plures linguas calleas, & earum cognitioni ſedulo cottidie incumbas. Mirata eſt olim Athenæi ætas aurea & cultiſſima homines* διγλώττους: *vide amabo te quid noſtra ferrea factura ſit, quæ virum non* δίγλωττον *dumtaxat, ſed* πεντάγλωττον *habet, quem priori illi ſæculo opponat. De te loquor* GAULMINE, *quem omnes qui te de facie noverunt, ſciunt Arabiſmi ſcientiſſimum, Hebraiſmi, Turciſmi, de linguis enim Græca & Latina quid attinet loqui? cum in eis tantos profectus jam feceris, ut pauci qui tecum poſſint comparari in earum cognitione ſuperſint, qui te ſuperet nemo. Novit hoc probe pridem ſenatus Pariſienſis a quo cum præfecturam tuam ambiebas, tantis oneratus eſt laudibus, ut in Magiſtratuum numerum contra quam vetant hujus imperii leges, te ſine probatione cooptaverit. Nulla autem earum linguarum Orientalium eſt,* καὶ τοῦτο θαυμαστότατον, *quam intra paucos menſes perdiſcere non poſſis, dummodo fido liceat uti tibi præceptore, tam tenaci memoria gaudes, tanta diſcendi, & literas tractandi cupidine. Faxit Deus qui nos & noſtra omnia temperat, ut Neſtoreos ad rei literariæ incrementum*

tum ſuperes annos, & tarda ſit illa dies; quæ te nobis eripiet. Vale MI GAULMINE, *vive in æternum, & pignus, iſtud amicitiæ in te noſtræ certiſſimum accipe. Tutare nos ab invidorum linguis, & tumultuarium huncce laborem noſtrum limatiſſimo ingenio tuo excole, perfice, atque adorna curis tuis: quæ enim nos dum procedebant operæ ſcripſimus, emendationem potius auctoris & interpretationem ſpectant, quam illuſtrationem. Iterum vale. Ex muſæo noſtro. Toloſæ Kalend. Septembris. Anno* MDCXV.

LECTORI BENEVOLO

S. D.

JO. STEPH. BERNARD.

DE Pſelli noſtri vita ejusque ſcriptis, non eſt quod quicquam memorem Benevole Lector, cum illa quæ huc ſpectant abunde cognoſci queant ex Leonis Allatii Viri Doctiſſimi Diatribe de Pſellis, a Celeberrimo Jo. Alb. Fabricio iterum edita Tom. V. Bibliothecæ Græcæ. Breviter tantum recenſebo illa, quæ de hoc de lapidum virtutibus libello monenda habeo; tum etiam quid ipſe ad novam hanc editionem contulerim, exponam. Primus hunc libellum in lucem emiſit Claudius Ancantherus, ut teſtatur Lindenius de ſcriptis Med. p. m. 546. *Nomenclator Gemmarum, quæ magis in uſu ſunt, cum earundem medicinis, nunquam antehac, quod ſciri adhuc potuerit editus, Claudio Ancanthero Medico & Cæſareo Hiſtorico ex Græco. Acceſſerunt ejusdem Ancantheri in hunc libellum Notæ breves non infructuoſæ. Typis Otthomarianis*, 1594, *in* 8. Prodiit deinceps una cum Plutarcho de

Flu-

Digitized by Google

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Fluminibus cura Philippi Jacobi Mauſſaci, qui primus eum Græce edidit, addita verſione & notis, Toloſæ. 1615. in 8. Tranſtulit quoque hunc Pſelli libellum in Latinum & Italicum ſermonem Anatomicus dexterrimus Adrianus Spigelius, quod refert Leo Allatius in Diatribe cap. XLVII. p. 31. *Ejusdem Libellum*, de Lapidum virtutibus *Philippus Jacobus Mauſſacus primus vulgavit, Latine vertit, & emendavit, editus eſt Toloſæ Græce & Latine anno* 1615. 8. *Verum libellum hunc ante Mauſſacum Latine & Italice redditum ab* Adriano Spigelio *Philoſopho & Medico, & Gymnaſii Patavini Anatomico, apud Liberalem Cremam Philoſophum ac Medicum Tarviſinum præſtantiſſimum conſervari ad hunc diem, Epiſtola ſua mihi, utriusque amiciſſimus, Jacobus Philippus Thomaſinus ſignificavit. Libelli item meminit Caſaubonus in Ælii Spartiani Antoninum Caracallam Notis. Et Juſtus Rycquius in Epiſt. Centuria nova Epiſt.* 29. *in Saregica Bibliotheca inter alia opuſcula Manuſcripta illum ſe vidiſſe refert.* Hæc Leo Allatius loc. cit. Nunquam vero quod ſciam, Spigelii verſio lucem adſpexit. Ex apographo Jacobi Sirmondi ſe hunc librum vulgaſſe fatetur Mauſſacus in Epiſtola Dedicatoria ad Gilbertum Gaulminum.

Cæ-

Cæterum an Pſellus & quisnam iſte fuerit, an vero alius hujus libelli auctor ſtatuendus ſit, diſquirit Leo Allatius loc. cit. cap. x. pag. 8.

Meditanti vero mihi denuo hunc libellum vulgare, ſola ſeſe mihi obtulit editio Mausſaci, quæ Græcum textum ſiſteret, quam ſolam proinde ſequi debui; neque etiam Cl. Ancantheri verſionem oculis luſtrare licuit, quamvis id valde optaſſem, inprimis cum Mauſſacus uſus ſit Codice lacero admodum ac mutilo, quæ res Viro eruditiſſimo impoſuit, ut mire quædam loca explicuerit. Quamvis autem nihil præter Mauſſaci editionem ad manus eſſet, quod mihi fuiſſet adjumento; ſperabam tamen fore ut maculas ſi non omnes, ſaltim plurimas eluerem, ſi ſcriptores, qui in eodem argumento occupati fuerunt, conſulerem atque conferrem, quod quantum mihi profuerit Tu Lector judicabis. In notis ſtudui potiſſimum nævos abſtergere, qui ſenſui verborum ac auctoris menti officerent, ac ubi id non prorſus ἀπροσδιόνυσον videbatur, aliis quoque auctoribus aliquam lucem affundere ſategi. Tu vero B. L. conatus hoſce boni conſule, ſic ad plura tentanda animus mihi adjicietur. Vale.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ
ΨΕΛΛΟΥ

ΚΑΙ ΥΠΕΡΤΙΜΟΥ ΠΕΡΙ ΛΙΘΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ.

SAPIENTISSIMI ET EXCELLENTISSIMI

PSELLI

DE LAPIDUM VIRTUTIBUS LIBELLUS.

Digitized by Google

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ

[1] ΨΕΛΛΟΥ

Καὶ ὑπερτίμȣ περὶ λίθων δυνάμεων

Αἰτιολογίσασθαι μέν σοι τὰς ἐν τοῖς λίθοις δυνάμεις ȣ̓κ ἂν τολμήσαιμι, ȣ̓δὲ μιμήσομαι κατὰ τȣ͂το τὸ μέρος τῶν [2] Δογματικῶν τὴν προπετείαν, δυνάμενος ἀφ' ἑκάϛȣ πολλὰ εὑρεσιλογεῖν. Εκάϛης δὲ τῶν διεγνωσμένων ἡμῖν λίθων, καὶ ἃς μάλιϛα ἀγαπῶμεν οἱ ἄνθρωποι τὰς ἐνȣ́σας δυνάμεις ἀνακαλύψω σοι, ἵνα ἐν καιροῖς αὐτοῖς χρῷο, καὶ τινα ὠφελείαν καρπίζοιο παρ' αὐτῶν, καὶ ἵνα

1. ΨΕΛΛΟΥ. De auctore egimus in Præfatione, quam vide ſis,

2. Δογματικῶν. Dogmaticos hic traducit, qui eorum quæ quæruntur, veras cauſas ſe

SAPIENTISSIMI ET EXCELLENTISSIMI

PSELLI

De lapidum virtutibus libellus

Interprete Philippo Jacobo Mauſſaco.

VIrtutum quæ lapidibus inſunt cauſas tibi redditurum me vix auſim mihi polliceri : nec hac in parte imitabor inſolentiam & temeritatem Dogmaticorum, licet poſſim multa & facunde & copioſe de quolibet dicere. Lapidum autem qui nobis cogniti ſunt, & quas maxime in illis amamus virtutes aperiam tibi, ut in tempore ipſis utaris, & aliquid utilitatis ex eis accipias, utque lapides nobis inco-

ſe inveniſſe profitebantur. Sextus philoſophus lib. I. Pyrrh. Hypotypoſ. cap. I. acerrimus eorum hoſtis conſulendus. Dogmatici fuere Ariſtoteles, Epicurus, Stoici & alii quidam. MAUSSACUS.

ἵνα τὰς ἀγνώςȣς ἡμῖν λίθȣς ἐάσω τὸν Ονοκάρδιον, καὶ τὴν Ὀλκάδα, καὶ τὸν [1] Σπογγίτην, τόν τε [2] Λειμωνιάτην, καὶ τὸν [3] Λιγγȣ́ριον, τόν τε Τριγλίτην, καὶ τὸν [4] Τριόφθαλμον, καὶ τὸν [5] Σοκόνδιον, καὶ [6] Σκριγγίτην, καὶ τὸν [7] Σχιςὸν, καὶ ὅσοι τοιȣ̃τοι, ὧν τὰ ὀνόματα μόνον ἴσμεν, ȣ̉ μέντοι γε αὐτοῖς ἐντυγχάνομεν· ἀπὸ τῶν γνωριμοτέρων ἡμῖν ἀπάρξομαι.

Αὐτίκα ὁ [8] Ἀδάμας· χροιὰν μὲν ȣ̉τ☉-

1. Σπογγίτην. Dioſcorides lib. v. cap. CLXIII. Plinius lib. XXXVII. cap. X. *Spongites ſpongiæ nomen repræſentat.*

2. Λειμωνιάτην. Plinius loc. cit. *Limoniates eadem videtur quæ ſmaragdus.*

3. Λίγκȣρον. Legendum potius λιγγȣ́ριον, vel λυγκȣ́ριον. Male eſt apud Heſychium λυγιȣργὸν, τὸ ἤλεκτρον, indubie reponi debet λυγκȣ́ριον. Lyncurium adeo notum eſt, ut mirari ſubeat, quomodo Pſellus ipſum inter ignotos lapides recenſere voluerit. MAUSSACUS.

3. Λιγγȣ́ριον. [Plinius lib. XXXVII. cap. II. & III. Solinus Polyh. cap. VIII. Marbodeus cap. XLI.

4. Τριόφθαλμον. Plinius lib. cit. cap. XI. *Tri-*

cognitos deferas, Onocardium ſcilicet, Olcadem, Spongitem, Leimoniatem, Lincurium, Triglitem, Triophthalmum, Socondium, Scringitem, Schiſtum & quotquot hujusmodi ſunt, quorum nomina ſola tenemus, in eos vero nunquam incidimus. Incipiam igitur ab his qui nobis magis noti ſunt.

Adamas ſtatim occurrit, qui vitreum & ſplen-

Triophthalmos cum onyche naſcitur, tres hominum oculos ſimul exprimens.

5. Σοκένδιον. Videtur legendum ϗ τὸν Σακόδιον. Eſt ſpecies Jaſpidis de qua Plinius lib. XXXVII. cap. IX. *Alterum earum genus deſcendit ad hyacinthos. Hunc colorem Indi ſacon vocant, talem gemmam ſacodion.*

6. Σκριγγίτην. Corrigo ϗ τὸν Συριγγίτην. Plinius lib. cit. cap. X. *Syringites ſtipulæ internodio ſimilis, perpetua fiſtula cavatur.*

7. Σχιςὸν. Dioſcorides lib. V. cap. CXLV. Plinius lib. XXXVI. cap. XX.

8. Ἀδάμας. Plinius H. N. lib. XXXVII. cap. IV. Solinus Polyhiſt. cap. 65. Theophylactus Simoc. Quæſt. Phyſic. Quæſt. I. Marbodeus de gemmis cap. I.

οὗτος ἔχει ὑελίζουσαν καὶ στιλπνὴν, κραταιός τέ ἐστιν καὶ δύσθραυστος· [1] ἡμιτριταίους πυρετοὺς σβέννυσιν ἐξαρτώμενος.

Ὁ [2] Αἱματίτης ὀνομάζεται δὲ [3] οὗτος, ὅτι βρεχόμενος ὕδατι αἱματώδη χροιὰν ἀφίησι· ὀφθαλμίας ἰᾶται μεθ' ὕδατος ἐγχριόμενος.

[4] Ἀμέθυστος [5] ὑακινθώδης μέν ἐστι τὴν χροιὰν, ἰᾶται δὲ καὶ κεφαλαλγίας, καὶ τοὺς πίνοντας [6] οἶνον φυλάττει νήφοντας, ὅθεν αὐτῷ καὶ τοὔνομα.

Ὁ

1. Ἡμιτριταίους. Alias vires ipſi adſcribunt Plinius loc. cit. & ex eo Marbodeus.

2. Αἱματίτης. Dioſcorides lib. v. cap. CXLIV. Plinius lib. XXXVI. cap. XX. & lib. XXXVII. cap. X. Galenus lib. VIII. Simpl. Medic. p. m. 121. Solinus cap. XLII. Marbodeus cap. XXXVI. χρυσετήσιος λίθος dicitur Chemicis. Gloſſæ Chemicæ p. 144. χρυσετήσιος λίθος, αἱματίτης.

3. Οὗτος. Forte melius οὕτως, ſed parum refert utro modo legas. MAUSSACUS.

3. Οὗτος. Legend. οὕτως.

4. Ἀμέθυστος. Plinius lib. XXXVII. cap. IX.

Mar-

ſplendidum habet colorem, ſolidusque & fractu difficilis. Febres ſemitertianas ſuſpenſus aut alligatus reſtinguit.

Ǽmatites ita vocatur, quod aqua irriguus ſanguineum colorem induat, ſanat hic morbos oculorum, aqua illitus.

Amethyſtus hyacinthini coloris eſt, ſedat dolores capitis & vinipotores aut bibaculos abſtemios reddit & ſobrios, unde illi nomen.

Car-

Marbodeus cap. IV.

India mittit eum, gemmarum maxima nutrix,
Hic facilis ſculpi, contrarius ebrietati.

ϛ. Ὑακινθώδης. Theophraſtus ὑακινθῶδες diceret, quia ἀμέθυσον vult eſſe neutrius generis, ſed ut puto ἀμέθυσος & ἀμέθυσον dici poteſt, hoc in neutro, illud in maſculino, quare nihil hic mutandum. MAUSSACUS.

ϛ. Ὑακινθώδης. Dicitur quoque ἡ ἀμέθυσος, in fœminino genere ſic Heliodorus Æthiopic. lib. v. cap. XIII. ubi eleganter hanc gemmam deſcribit.

6. Οἶνον. membrana male habebat οἶνς. MAUSSACUS.

1. Ar-

Ὁ [1] Ἄνθραξ ἐν Ἰνδοῖς μὲν ἔχει τὴν γένεσιν· ἔστι δὲ ἄνθραξιν ἐμφερὴς, καὶ ὁ μέντοι ἐστι [2] τηλεφεγγὴς, ὁ δὲ [3] βραχύτητι μελάντερος. Εὑρίσκεται δὲ ἐν ὄρεσιν ἀντιλάμπων ταῖς ἀκτῖσι ἡλιακαῖς, καὶ [4] ποικιλλόμενος μέν· [5] Τοῦτον οἱ λιθογνώμονες ἴσασιν, οὐ μήν γε καὶ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ μεμαθήκασιν, εἰ μὴ μόνον τὸν Ἀνθρακίτην τὸν παρὰ Θεσπρωτοῖς γενόμενον, ἔλαττον τὸ πυραυγὲς ἔχοντα. [6] Κεφαλαλγίας ἰᾶσθαί φασι παρὰ τῷ κάμνοντι θυμιώμενον.

1. Ἄνθραξ. Plinius lib. XXXVII. cap. VII. Marbodeus cap. X.

2. Τηλεφεγγής. Inquinatiſſima hæc erant in manu exarato. Nos conjectura reſtituimus καὶ ὁ μέντοι ἐστι τηλεφεγγὴς, nam quid ſit θυληφεγγὴς, ut ſcriptum erat in codice, nemo ſcit. MAUSSACUS.

2. Τηλεφεγγὴς. Bene Mauſſacus hæc reſtituit. Aelianus Hiſt. Animal. lib. VIII. cap. XXII. de hac gemma. Τὴν δ' οὖν λίθον ἔνδον ποι κατέθετο· εἶτα νύκτωρ διυπνισθεῖσα, ὁρᾷ αὐγήν τινα καὶ αἴγλην ἀφιεῖσαν καὶ κατελάμπετο ὁ οἶκος ὡς εἰσκομισθείσης δᾳδός· τοσοῦτον ἄρα ἐκ τοῦ βώλου τὸ σέλας ἀνίει τε καὶ εἵλκετο.

3. Βραχύτητι Legendum βραχύ τι.

4. Ποικιλλόμενος. Forte

Carbunculus in India generatur, eſt autem carbonibus ſimilis, ſplendet unus procul, alter vero ob exiguitatem nigrior eſt. Porro invenitur in montibus adverſus ſolis radios reſplendens & variegatus. Hunc quidem Gemmarii optime norunt, ſed ejus virtutes nequaquam, ſi Anthracitem excipias, qui apud Theſprotos naſcitur, & igneum ſplendorem habet remiſſiorem. Hunc morbis capitis mederi referunt, ſi ægroto offeratur ſuffitus.

Æſcha-

te ποικιλείμων. membrana habet ποικιλιαμενος, omnino malc. MAUSSACUS.

4. Ποικιλλόμενος. Locus haud dubie corruptus, cujus ſanatio a codice MS. eſt exſpectanda.

5. Τοῦτον. De ejus viribus ſic diſſerit Habdarrahamanus Tract. III. de Gemmis. cap. I. *Inter præcipuas, ac præſtantiſſimas carbunculi virtutes iſtæ recenſentur. Si quis carbunculo ſeſe obſignat, vel appenſum geſtat, tutus, ſecuruſque erit a contagio & peſte. Cor mirum in modum lætificat, ejuſque abigit moerores. Venenis præſentaneum eſt remedium, quod inter notiſſimas ejus virtutes recenſendum eſt.*

6. Κεφαλαλγίας. Videtur ante hanc vocem excidiſſe τοῦτον.

 1. 'Ai-

Ὁ [1] Αἰσχάτης· ἔστι δὲ ποικίλος τὴν χροιὰν καὶ διηγλαϊσμένος· καὶ ὁ μὲν [2] πάρωχρος, ὁ δὲ φοινικόχρους ἢ [3] σαρκοειδής· Ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ κεφαλαλγίας ἰᾶται, ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικῶν καὶ τῷ [4] ὑγρῷ ὕδρωπι ἀντίθετός ἐστι καὶ τοσοῦτον αὐτῷ τὸ [5] παρὸν τῆς ξηραντικῆς δυνάμεως, ὡς καὶ ὕδωρ ἀναπίνειν δύνασθαι καὶ κενὸν ἄγγος ποιεῖν.

1. Αἰσχάτης. Idem qui Achates dicitur. conſulantur de eo Plinius lib. XXXVII. cap. X. Solinus cap. XI. Marbodeus cap. II. Orpheus p. 230. qui corruptus p. 236. vs. 66. quem locum hac occaſione emaculemus.

> Σπερχόμενοι ποτὶ βωμὸν, ἀολλέες ἐκπρομολόντες
> Χηραμόθεν, ὀρέωνται ἐφερπύζοντες ἀϋτμήν.

vertit interpres.

> *Feſtinantes ad aram, confertim erumpentes*
> *Ex ſuis latibulis, adreptantes adſpectant.*

Pro ὀρέωνται, legendum ἀρύονται.

2. Πάρωχρος. Illum videtur innuere qui leucachates, vel eum qui cerachates dicitur, de quo Marbodeus loc. cit.

> *Cerea cui facies, quia creber, vilis habetur.*

Æſchates diverſicolor eſt & ſplendidus: unus autem pallidus eſt, alter rubicundus aut carneus: oculorum fluxionibus & capitis doloribus medetur, & ſiſtit mulierum menſtrua, adverſaturque omnino humidæ hydropiſi, tantumque virtutis ſiccificæ ei ineſt, ut & aquam ebibere poſſit, & vas vacuum relinquere.

Be-

Fruſtra nititur Marbodeus, etymologiam hujus vocis ex latino ſermone petere, cum ſic dicatur hic lapis, quod cornu colore referat.

3. Σαρδοειδής. Putamus reſtituendum σαρκοειδὴς, ut paulo poſt legitur in ὄνυξ. MAUSSACUS.

3. Σαρκοειδὴς. Sic correxit Mauſſacus, ſed præſtabit ſervare lectionem codicis MS. cum Plinius loc. cit. & alii, ſardachatem memorent.

4. Ὑγρῷ ὑδρ. Viderint Medicorum filii, quid ſit humida hydropiſis. MAUSSACUS.

4. Ὑγρῷ. Anaſarcam opponi ſiccæ Tympanitidi recte ad oram exemplaris, quo utor notavit vir Doctus.

5. Περλὸν. Melius παρλὸν. MAUSSACUS.

5. Παρλὸν. Monui in notis ad Demetrium Pepag. p. 10. σελὸν eſſe legendum, meque antea temere nimis fidem adhibentem Mauſſaco ſuſpicatum eſſe legend. πέριτ-τον. Vidi poſtea virum

Ὁ δὲ [1] Βήρυλλος. Τρεῖς δὲ τούτου τοῦ λίθου μορφαί, καὶ ὁ μὲν αὐτῶν [2] ἐλαιοβαρύς ἐστι τὴν χροιάν· ὁ δὲ θαλάττῃ προσεοικώς· ὁ δὲ λαμπρὸς τὰς αὐγὰς καὶ ὁμοφυής, καὶ λάμπων πόῤῥωθεν· οὗτος οὖν ὁ λίθος ἐντάσεις ἰᾶται, καὶ σπασμοὺς, καὶ ὀφθαλμῶν ὀδύνας, καὶ [3] ἴκτερον.

Ὁ [4] Γαλακτίτης ἀποῤῥήτῳ βρύει γάλακτι, ἔνθεν γὰρ αὐτῷ καὶ τοὔνομα· κατασπᾷ δὲ γάλα ταῖς γυναιξί· λήθην δὲ ἐργάζεται τῶν κακῶν καὶ μνήμην [5] τῶν κα-

rum ſummum Th. Reineſium lib. II. var. lect. cap. 18. pag. 301. quoque emendaſſe πιεσασον. ſed pace tanti viri dixerim, placet adhuc lectio codicis MS.

1. Βήρυλλος. Plinius lib. XXXVII. cap. V. Solinus Polyh. cap. LXV. Marbodeus c. IX.

2. Ἐλαιοβαρύς. Forte leg. ἐλαιοβαφής.

3. Ἴκτερον. Cæl. Aurelianus lib. III. Morb. Chronic. cap. V. *Paſſio vocabulum ſumſit ſecundum Græcos ab animalis nomine, quod ſit coloris fellei.* Nempe a galbula. χρυσιασμὸς etiam dicitur. Syneſius MS. libr. de Febribus. Πλειστάκις ἢ συμβαίνει ἐν τούτῳ τῷ πυρετῷ περὶ οὗ λέγομεν, φρενίτις καὶ βήχος ξηρὸς καὶ λειπο-

Beryllus. Tres ſunt hujus lapilli formæ, alius colorem habet olei obſcurum, alius marinum, alius denique ſplendidus eſt, & ejusdem naturæ, & procul reſplendens. Lapis igitur hic intentiones curat, convulſiones, oculorum dolores, auriginem.

Galactites occulto ſcatet lacte, unde & ipſi nomen inditum eſt, mulieribus vero lac attrahit, & oblivionem inducit malorum, quorum memoriam etiam revocat. contra-

ποθυμία ἢ χρυσιασμὸς ὅ ἐστι ἴκτερος.

4. Γαλακτίτης. Dioſcorides lib. v. cap. CL. Plinius H. N. lib. XXXVII. cap. X. Solinus cap. XII. Orpheus p. 200. Marbodeus cap. XXXI. corruptus leviter Orpheus p. 202.

> Λαὶ δέ σε ᾗ βασιλῆες ἀμύμονες αἰδέοσον)

Legend. Ναὶ δέ σε κ. τ. λ.

ϛ. Τῶν κακῶν. Haud dubie legendum τῶν καλῶν. Orpheus de Lapidibus pag. 200. vs. 7.

> Ἠδ᾽ ἄρα μιν λήθαιον ἐφήμισαν, οὕνεκεν αἰεὶ
> Μεμνῆσθαι κακότητος ὀϊζυρῆς ἀπερύκει
> Θνητοὺς ἀθανάτους τε· νόον δ᾽ ἐρλένιον εἶναι
> Θέλγει, ἐποτρύνων ἀγανὰ φρεσὶ βουλεύεσθαι.

1. Γὰρ

κακῶν· ἀντίθετος [1] γάρ ἐστι καὶ [2] θηρίων πληγαῖς περιαπτὸς γεγονώς.

Τὸ Ἤλεκτρον· ἔστι δὲ τὸ μὲν Ἰνδικὸν, τὸ δὲ [3] Λιβυτικόν· [4] οἰκειοῦνται δὲ παρὰ τὸν [5] Ἠριδανὸν ποταμόν· ἔνιοι δὲ καὶ δάκρυον αὐτό φασι [6] δένδρου τινός· κοῦφον γάρ ἐστι καὶ θυμιᾶται ὡς ὁ λιβανωτὸς καὶ ἡ μαστιχή· ἰᾶται δὲ δυσουρίαν περιαπτόμενος, καὶ πυρετὸν ἀπαλλάττει, καὶ στομάχου ῥεῦμα ἵστησι, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς δὲ ἐγχριώμενος ὀξυδορκίαν χαρίζεται.

Ἡ Ἴασπις φύσει κρυσταλλοειδὴς, [7] ὀλίγου ἐπιτεινομένη τὴν χροιὰν, καὶ ἀρίστη μὲν ἡ [8] πορφύρουσα, [9] δευτέρα

ἡ

1. Γὰρ Malim Δέ.

2. Θηρίων. Τὰ θηρία ſunt animalia venenata, vide quæ notat Cl. L. Bos. ad Act. Apoſt. cap. XXVIII. p. 62.

3. Λιβυτικόν. Ad oram ſui exemplaris, quod nunc in Bibliotheca Lugd. Batav. ſervatur, correxit Voſſius Λιγυστικόν.

4. Οἰκειοῦνται. Forte leg. εὑρίσκονται.

5. Ἠριδανόν. Non video quomodo Electrum Indicum & Libyticum juxta fluvium Eridanum reperiri poſſint

trarius enim eſt omnino belluarum vulneribus, ſi circumnectatur.

Electrum. Unum quidem Indicum eſt, alterum Lybiticum: reperiuntur autem, juxta fluvium Eridanum. Quidam vero ipſum ajunt lachrymam eſſe cujusdam arboris. Leve eſt, idque adolent, ut thus & reſinam lentiſci: urinæ difficultatem circumnexum ſedat, & febrem ſanat, & ſtomachi fluxiones cohibet, & inunctum aut illitum oculis viſus acuitatem præbet.

Jaſpis lapis natura cryſtallum pene refert, paulo vehementius colorem intendens. Optimus purpureus eſt, melior ille

qui

ſint. MAUSSACUS.

6. Δένδρου. Conſule Philoſtratum. Icon. lib. 2. in Phaëtonte (lib. 1. cap. XI. p. 780.) *Idem.*

7. Ὀλίγου. Malim ὀλίγον. Ὀλίγου forte legendum apud Themiſtium Orat. IV. p. 69. ed. H. Steph. ἤγαγον δ' οὖν αὐτοῖς τὰ ἀγώγιμα ὅσα τέ μοι πρῶτα ὑπῆρχε καὶ ὅσα παρ' ὑμῖν ἐνθένδε ἐπορισάμην ἐν εἴκοσιν ὀλίγοις ἐνιαυτοῖς. Pro ὀλίγοις Petavius corrigit ὅλοις malim ὀλίγου, *per viginti ferme annos.*

8. Πορφύρουσα. Malim πορφυρίζουσα.

9. Δευτέρα Leg. δευτέρα ἢ ἡ.

1. Φθε-

ἢ ¹ φθεγματικωτέρα παράλευκος· ἔστι δέ τις καὶ ² ἀεροειδής· ἀναστέλλει δὲ ῥεύματα κεφαλῆς, καὶ τοὺς ³ ἐφιάλτας ἀπωθεῖται, καὶ λοιμικοῖς ἀντιτάτ-

1. Φθεγματικωτέρα. Vertit MAUSSACUS, *qui magis eſt vocalis*. Sed corrupta hæc vox, legend. φλεγματικωτέρα. Dioſcorides lib. v. c. CLX. Λίθος ἴασπις, ὁ μέν τίς ἐστι σμαραγδίζων· ὁ δὲ κρυσταλλώδης, ἐοικὼς φλέγματι. Sic ſolent librarii voces ſimiles confundere. Hippocrates lib. de Inſomniis. Sect. IV. p. 375. ed. Foeſii αὐτὴ δ' ἑωϋτῆς ἡ διάνοια οὐ γίνεται leg. αὐτὴ δὲ ἑωϋτῆς ἡ διακονία οὐ γίνεται. Oribaſius Anatom. p. 120. καὶ ἔστιν αἰσθητὸν τὸ σόμα τοῦ πόρου τούτου, κἂν μὴ πάνυ τι μέγα τὸ ζῶον ᾖ. Quæ verba haud dubie prave ſe habent. Lego καὶ ἔστιν αἰσθητικὸν τὸ σ. τ. π. τ. κ. μ. π. τ. μέγα τὸ ξῶον ᾖ. Caſſius in Quæſt. Medic. Quæſt. XXII. ὥς τε καὶ τούτου κακωθέντος, καὶ τῆς φωνήσεως ὑποκειμένης, εἰκότως οὐκ ἀντιλαμβάνονται τῶν φωνῶν. Verba καὶ τῆς φωνήσεως ὑποκειμένης omiſit in verſione Conr. Gesnerus, haud dubie quod illa conrupta judicaret, corrige itaque καὶ τῆς σφηνώσεως ὑποκειμένης. Orpheus Argonaut. vs. 424.

Καὶ κρόνον αἰνολέτην, ὥς τ' ἐς Δία τερπικέραυνον
Ἤλυθεν ἀθανάτων μακάρων βασιλήϊος ἀρχή·

Suſpicor legendum καὶ κρόνον εὐνολέτην κ. τ. λ. Thryphiodorus de excid.

qui magis eſt vocalis, parumper albus. Eſt & aëreus quidam qui capitis fluxiones tollit, & expellit malum illud, quo cum laborat quis, ſe grandi mole opprimi noctu &

cid. Ilii vs. 412.

--- μάτην δὲ χρῆς ἅπερ ἴσχεις

varie tentarunt hunc locum viri docti, ſed Erud. Merrick ex codice MS. Cl. Reimari aliam adfert lectionem.

--- μάτην δ' ὑλάκυσ' ἀπερύκεις.

Pro ἀπερύκεις corrigit ἀγορεύεις, malim legere ἀπερύγεις. Heſychius ἐρύγειν, φωνεῖν. Ariſtides Orat. in Minervam p. 10. ἀναπνεῖ τε εἰς αὐτόν. Corrigit vir Doctus ἀναπαύει, quam emendationem rejicit tueturque vulgatam lectionem Cel. Jac. Elsnerus in ſchediasmate critico pag. 40. ſuſpicor legendum ἀναπνεῖ τε ἴσα αὐτῷ. levi, ni fallor, mutatione.

2. Ἀεροειδής. Orpheus de Lapid. p. 206.

Καὶ γλαφυρὴν κομίσαις ἀερόχροον αἴκεν ἴασπιν.

Sic legendum, non ut vulgo editum ἐαρόχροον.

3. Ἐφιάλτας. Actuarius lib. 1. de Dignot. morb. cap. 35. Ὁ δ' ἐφιάλτης οὕτω καλούμενος, πάθος ὢν κατὰ τοὺς ὕπνους συμβαῖνον, οὐ πάνυ μὲν καθ' αὑτὸ κακὸν, μεγάλα δέ τινα προσημαίνει κακά. ἐπιληψιῶν γὰρ καὶ μελαγχολιῶν εἴδη ἔτι τε ἀποπληξίαι, καὶ ὅ τι σύνεγγυς αὐτοῦ, θαμίζοντος τοῦ ἐφιάλτου προσημαίνεται. λέγεται δὲ ἀπὸ τοῦ δοκεῖν ἐφάλλεσθαι τινα τοῖς πάσχουσιν· ὥς τινος γὰρ αὐτοῖς ἐπικειμένου καὶ δι' ὃ πνίγον-

τάτ]εσαι πάθεσι καὶ [1] ἐπιληπτικοῖς. Ἔστι δέ τις Ἴασπις [2] σμαραγδίζουσα· ἡ δὲ ἐμφερὴς χίονι, καὶ ἄλλη ἐμφερὴς ἀέρυ ἐγκεφάλῳ, ἧς οὔπω οὐδεὶς ἐγνώκει τὴν δύναμιν.

Ὁ

τος αἰσθάνονται οἱ τῷ τοιούτῳ κάτοχοι πάθει, μηδ' ὁτιοῦν μέλος αὐτῶν κινῆσαι δυνάμενοι· φάσκειν δὲ φασιν αὐτοὺς τῶν δακτύλων σωρευθέντων. *Incubonem* Latini vocant. Cælius Aurelianus lib. I. Morb. Chronic. cap. III. p. 289. *Quidam veteres* ἐφιάλτην *vocaverunt*, *alii* ἐπιβολὴν, *quod utilis patientibus perhibeatur.* Loco huic male ſano varie medicinam facere conati ſunt viri docti, at omnium optime cum emendat Celeb. Trillerus in epiſtola ad me data, quam elegantem ac eruditam emendationem cum lectore communicabo. En ipſius verba. *Nihil plane in Cælio emendandum, præter vocem* ἐπιβολὴν, *quæ potius ſcribenda* ἐπωφελῆ, *aut Lat.* epophelen, *h. e.* utilem. *Dabo Cælii defenſorem & commentatorem* Heſychium : ἐπωφελὴς ὁ καλούμενος ἐφιάλτης. *Sed & dabo nunc reconditæ hujus & inſolitæ opinionis originem* ex Artemidoro Lib. II. Oneirocrit. cap. 42. p. 132. Ἐὰν ὁ ἐφιάλτης ἐπιβῇ καὶ θλίβῃ, καὶ συνουσιάζῃ, μεγάλας ὠφελείας προαγορεύει· μάλιστα δὲ, ὅταν μὴ βαρῇ· Hæc Vir Doctus, qua emendatione nihil verius & elegantius fingi

& ab aſio invadi putat: & peſtiferis morbis ac epilepticis omnino adverſatur. Eſt & Jaſpis quidam in Smaragdi modum reſplendens, alius vero nivi ſimilis, alius denique hirci cerebrum referens, cujus nemo hactenus vires novit.

Idæ-

gi atque excogitari poteſt.

1. Ἐπιληπτικοῖς. Editio Mauſſaci ἐπιλειπτικοῖς, quod a librariis profectum videtur, ſed male omnino ſe habet, ut ſatis docet vocis originatio. Nonus. cap. XXXVI. p. 45. ὠνόμασαι δὲ τὸ πάθος ἐπιληψία, διὰ τὸ [illegible] ϗ κρατεῖσθαι αὐτῶν τὰς αἰσθήσεις. Quæ verba hauſit ex Alexandri Trall. lib. 1, c. XV. p. 62. apud quem male hodie ἐπιλανθάνεσθαι legitur, quod recte ad oram ſui exemplaris in ἐπιλαμβάνεσθαι, mutaverat Renatus Moreau. H. Stephanus in Diction. Medic. p. 322. edidit ἐπιλαμβάνειν. Frequenter η & ει inter ſe permutantur. Rhazes de Peſtilentia in Proœm. p. 243. οὗτος τοίνυν ὁ θαυμαςὸς ἀνὴρ εἰς δύο ἤδη τεμὼν τὴν νόσον pro ἤδη legend. εἴδη. Ceterum Jaſpidem etiam adverſus epilepſiam commen- [illegible] Alexander Trallianus lib. 1. c. XV. p. 83. & Nonus cap. XXXVI. p. 47.

2. Σμαραγδίζουσα. Plinius H. N. lib. XXXVII. c. IX. *Totus vero oriens pro amuletis traditur geſtare eam quæ ex iis Smaragdo ſimilis eſt.*

 1. Ἰδαῖ-

Ὁ [1] Ἰδαῖος Δάκτυλος ἐν Ἴδῃ τῆς Κρήτης γίνεται, καί ἐστι τὸ σχῆμα δακτύλῳ ἀνδρὸς ἐμφερὴς τῷ ἀντίχειρι· τὴν χροιὰν σιδηρόχρους· οὗτος ὁ λίθος δικαιότατος πάντων τῶν λίθων ἐστι· τὰς μὲν γὰρ ἐκ τῶν δικαίων μίξεων γενομένας σπορὰς τελειοῖ, φθείρει δὲ τὰς ἀθεμίστους καὶ παρανόμους.

Ὁ [2] Κρύσταλλος ἔοικε μὲν ὕδατι καθαρῷ, [3] ἐγκαεὶς δὲ ὑπὸ Ἡλίου χροιὰν ἀμε-

1. Ἰδαῖος. Totidem ferme verbis hæc legas apud Plinium lib. XXXVII. cap. X. *Idæi Dactyli in Creta, ferreo colore pollicem huma-[illegible] exprimunt.*

2. Κρύσταλλος. Plinius H. N. lib. XXXVII. cap. II. Solinus cap. XXIV. Orpheus de Lapid. pag. 198. Marbodeus cap. XXIII.

3. Ἐγκαεὶς. Cryſtallos varii reperiri coloris notum eſt, ſed an a ſolis radiis colores mutentur, neſcio. Vereor valde ne lacuna hic ſubſit: tradunt enim auctores hanc gemm[illegible] a ſole-[illegible]adiatam, ignem concipere, & hanc ejus virtutem apud Pſellum excidiſſe puto. Orpheus loc. cit. vſ. 7.

Εἰ γὰρ ἄτερ κραλεροῖο θέλεις πυρὸς ἐς φλόγας ὄρσαι,
Κέκλομαι αὐαλέων μιν ὕπερ

Idæus Dactylus in Ida Cretæ gignitur, eſtque ejusdem formæ cum pollice hominis, ferreo colore. Hic autem lapis juſtiſſimus omnium lapidum eſt, foetus enim ex juſtis nuptiis procreatos perficit, corrumpit vero eos qui contra & leges & jus generantur.

Cryſtallus ſimilis eſt aquæ puræ, accenſus vero a ſole Amethyſti colorem induit, & in ob-

ὑπὲρ δαΐδων καταθεῖναι·
Αὐτὰρ ὅγ' ἠελίοιο καταντίον αὐγάζοντος
Αὐτίχ' ὑπὲρ δαΐδων ὀλίγην ἀκτῖνα τανύσσῃ.
Ἠδ' ὅτε καρφαλέης τε θίγῃ καὶ πίονος ὕλης,
Καπνὸν, ἔπειτα δὲ πῦρ ὀλίγον, μετὰ δὲ φλόγα πολλὴν
Ὄρσῃ· τὴν δ' ἄρα φασὶ παλαιγονέης ἱερὸν πῦρ.

In quinto verſu pro Ἠδ' ὅτε legendum Ἢ δ' ὅτε. Marbodeus loc. cit.

Sed certum cunctis, neque ſtat violabile tanquam
Quod lapis hic ſoli ſubjectus concipit ignem,
Admotosque ſibi ſolet hic accendere fungos.

Forte itaque apud Pſellum legendum. ἐγκαεὶς δὲ ὑπὸ Ἡλίου, ἀνάπτεται ἐνίοτε μὲν χρόιαν κ. τ. λ.

 I. Τρό-

βαρὺς καὶ ἀνώμαλος, καὶ ὁ μέν τις ἐπισπᾶται τὸν σίδηρον, ὁ δὲ ἀναπτύει· ἀναλυόμενος δὲ γάλακτι [1] ὀξυδορκίαν ποιεῖ, καὶ μελαγχολίαν [2] ἰᾶται.

Ὁ [3] Ὄνυξ εὐμεγέθης ἐστὶ, ὥστε τοὺς Ἰνδοὺς πόδας κλίνης ἐντεῦθεν τορεύειν· διαρθεὶς δὲ [4] πρὸς γῆν παντοίαν ἀναφέ-

Attamen a Magnete inventorem eum ſic vocatum vult Plinius loc. cit. Etiam Ἡράκλεια λίθος dicitur. Theophylactus Simoc. Quæſt. IV. p. 7. Ἡ μαγνῆτις, ἣν καὶ ἡράκλειαν λίθον, φασι, τοῦ σιδήρου διέστηκε, καὶ ὅμως διὰ μέσου τοῦ ἀέρος ὁρῶμεν τὴν ἐνέργειαν περιβαλλομένην τὴν λίθον. Quæ ſequuntur apud Theophylactum corrupta ſunt, quæ hic ſimul emendabimus. ἐπεὶ δ᾽ ἂν οὐκ ἐξιχνοῦνται, ἔστιν ὅτε οἱ ταύτης περὶ τὸν ἄρρενα κλάδοι, σοφόν τι παλαμῶνται ταύτῃ οἱ φυτουργοὶ πρὸς τὸν ἔρωτα. Verba ἔστιν ὅτε male ibi eſſe collocata vidit jam Kimedoncius, qui proinde corrigit ἐξικνοῦντες ἔστιν οἱ. Sed nihil mutandum, verba leviter tranſpoſita, reſtitue ἐξικνοῦνται οἱ ταύτης — κλάδοι, ἔστιν ὅτε σοφόν κ. τ. λ.

1. Ὀξυδορίαν. Quis non videt legendum ὀξυδορκίαν? MAUSSACUS.

2. Ἰᾶται. Arthriticis praeterea hunc lapidem prodeſſe teſtatur Alexander Trallianus lib. XI. p. 656. καὶ ἡ μαγνῆτις δὲ λίθος φορουμένη

enormis: unus eſt qui ferrum attrahit, alter qui rejicit, lacte vero diſſolutus viſus acuitatem præbet, & melancholiam ſanat.

Onyx maximus eſt, adeo ut Indi lectorum pedes ex eo tornent. Sublatus in terram omnem recipit colorem, aut carbun-

μένη τῶν ὀφθαλμικῶν θεραπεύῃ τὰς ὀδύνας.

3. Ὄνυξ. Plinius lib. XXXVII. cap. VI. Marbodeus cap. IX. pro ἐντεῦθεν in Mauſſaci editione typographorum incuria legitur εὐτεῦθεν.

4. Πρὸς γῆν. Suſpicor legendum πρὸς αὐγήν. Sic truncant librarii modo initia modo fines vocum. Redit mihi in mentem locus Ariſtæneti, ubi pariter vocabuli finis neglectus illum obſcurum reddit lib. I. Epiſt. XV. pag. 102. Ἔρωτος ὁ φανέντος, γέγονε, ῥίψασπις εὐθὺς, ὁ τέως θρασὺς, καὶ τὴν δεξιὰν ἀκοντὶ προσανατείνας, ὡμολόγει τὴν ἧτταν. Corrigunt Viri docti ἑκοντὶ aut ἀκοντὶ, ſed vereor ne locus in graviori mendo cubet, forte legendum καὶ τῇ δεξιᾷ ἀκόντιον παρανατείνας. Interdum nimis liberaliter literam addidere librarii. Plutarchus de Fluminibus pag. 59. ed. Mauſſaci. de lapide Clitoride ἔστι δὲ λίαν μελάγχρους, ὃν κόσμου χάριν οἱ ἐγχώριοι φοροῦσιν ἐν τοῖς Σωτηρίοις. Sic edidit Mauſſacus, corrigo ἐν τοῖς ὠταρίοις, favet Codex MS. in quo legebatur Σωταρίοις.

 1. Ἀνα-

φέρει χροίαν, ἢ γὰρ ἀνθρακώδη, ἢ μέλαιναν, ἢ σαρκοειδῆ· [1] ἀναλυθεὶς δὲ ἐπέχει φαντασίας νυκτερινὰς, ὀδοῦσί τε ῥευματιζομένοις παρατριβόμενος ὠφελεῖ.

Ὁ [2] Κάπρειρος ἵστησι ῥεύματα ὀφθαλμῶν μετώπῳ περιαφθείς. [3] ἑλκώσεις ἰᾶται ποθεὶς μετὰ [4] γάλακτος, ξηραντικὸς

1. Ἀναλυθεὶς. Suſpectum mihi hoc verbum, quomodo enim lemures diſſolutus valet abigere? neque additur in quonam liquido ſolvendus ſit, vereor ne quid deſit, aut ne hoc verbum ſit corruptum. forte leg. ἀναρτηθεὶς, ſuſpenſus. Cæterum contrarium hanc gemmam facere tradit Marbodeus loc. cit.

A Collo ſuſpenſus onyx, digitove ligatus,
In ſomno lemures & triſtia cuncta figurat,
Multiplicat lites, & commovet undique rixas.
Dicitur & pueris nimias augere ſalivas.

Sic leguntur hi verſus in editione Jani Cornarii. Pictorius in ſecundo vſ. pro *figurat* edidit *repellit*. quartus autem ſic apud eum legitur.

Dicitur in pueris multas augere ſalivas.

2. Κάπρειρος. Vel ordo docet legendum eſſe

bunculi rutilum, aut nigrum, aut carneum. Diſſolutus vero phantaſmata nocturna abigit & dentibus fluxione laborantibus attritus prodeſt.

Caprirus fronti appoſitus oculorum fluxiones ſiſtit, ulceribus medetur ſi cum lacte bibatur, exſiccat autem & ſtypticus eſt

ſive

eſſe Σάπφειρος, quod etiam virtutes ejus ſatis commonſtrant. De Sapphiro videndi Dioſcorides lib. v. cap. CLVII. Plinius lib. XXXVII. cap. IX. Galenus lib. VIII. de ſimplic. medic. p. m. 123. Marbodeus. cap. LIII. conf. Jo. Langii Epiſt. Medic. lib. II. ep. XLIX. p. 719.

3. Ἑλκώσεις. Dioſcorides loc. cit. πίνεται δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις. Marbodeus loc. cit.

Contritus lateri ſuperillitus ulcera ſanat,
Tollit & ex oculis ſordes, & fronte dolores.

Ita edidit Pictorius, Cornarii editio ad mentem Pſelli habet

Contritus lacte & ſuperillitus ulcera ſanat.

4. Γάλακτος. Cum lacte, vino, aceto vel etiam aqua hos lapides exhibebant. Emendemus hac occaſione Orpheum de Lapid. p. 234. vſ. 43.

— αἰὲν ἑταίρους,
Γινέμεναι νύμφαις ἐνὶ
νηϊάδεσσι κέλευε.

Ver-

κὸς [1] δέ ἐστιν καὶ συσ͂ηλικὸς καὶ [2] πυρετοῖς ὄξεσιν ἀντίθετος.

[3] Σαρδόνυξ ἡ λίθος [4] αὕτη μέσην ἔχει γραμμὴν λευκήν· ἔστι δὲ [5] μονόχρωος· ὀφθαλμῶν ἵστησι ῥεύματα, καὶ [6] διεζωσμένη [7] τοὺς τῶν ἐμβρύων ἐπέχει ὀλίσθους· ἡ δὲ ποικίλη ὠφελεῖ [8] μελαγχολικοῖς ἐξαρτωμένη.

Ὁ [9] Σεληνήτης καλεῖται δὲ [3] οὗτος

ὅτι

Vertit interpres

— Semper amicos
Tuos inter Nymphas
Najades verſari jube.

At legendum πινέμεναι non γινέμεναι.

1. Δὲ. Mallem γὰρ, & iſtud γὰρ poſt ἑλκώσεις conſtituere.

2. Πυρέτοῖς. Marbodeus loc. cit.

Scilicet ardorem refrigerat interiorem.

3. Σαρδόνυξ. Plinius lib. XXXVII. c. I. & XII. Solinus.cap.XLV. Marbodeus cap. LVI.

4. Αὕτη Leg. αὐτή.

5. Μονόχρωος. At hoc verum non eſt & ipſe auctor mox variegatam gemmam memorat. Parum ſanus & hic locus mihi videtur, forte aliquid exci-

ſive aſtrictorius, & febribus acutis contrarius.

Sardonyx. Mediam habet hic lapis lineam albam, unicolor autem eſt & oculorum ſedat fluxiones, & in modum Zonæ cinctus infantium in utero caſus cohibet, qui vero variegatus eſt melancholicis prodeſt, ſi appendatur.

Selenetes ideo vocatur hic lapis, quia cum

cidit & locus ſic ſuppleri poſſet. ἐστὶ δὲ ἡ μὲν ποικίλη, ἡ δὲ μονόχρωος· καὶ ἡ μὲν ὀφθαλμιῶν κ. τ. λ.

6. Διεζωσμένη. Vertit Mauſſacus *& in modum Zonæ cinctus*, male, verto *& in cingulo geſtatus.*

7. Τὰς τῶν ἐμβ. Reſtitue τοὺς ὀλίσθους, id eſt lubricitates. MAUSSACUS.

8. Μελαγχολικοὺς. Repone μελαγχολικοῖς. IDEM.

9. Σεληνήτης leg. Σεληνίτης. Dioſcorides lib. v. cap. CLIX. Plinius lib. XXXVII. H. N. cap. x. Marbodeus Gallus cap. XXXI.

2. Οὗτος. leg. οὕτως. Verba δὲ ἐύλως & ſequens τοῦτον omiſit Cl. Salmaſius de Homon. Hyl. Jatr. cap. 119. p. 220. ubi de hoc lapide agit & hunc Pſelli locum citat.

1. 'Οφ-

ὅτι [1] ὀφθαλμὸν οἷόν [2] τινα συναυξόμενον τοῦτον καὶ συμμειούμενον ταῖς τῆς σελήνης [3] αὐξήσεσι καὶ [4] συμμειώσεσι [5] δείκνυται.

Ἡ [6] Σμάραγδος πρασοειδής ἐστι καὶ

1. Ὀφθαλμῶν. Melius ὀφθαλμὸν, ut reſtituimus. Poſt σμάραγδος ordo alphabeticus requirit ut ſtatim ſequatur τοπάζιον. Sed MS. Codex hunc lapidem in ultimum locum rejecit, nos ordinem non mutavimus. MAUSSACUS.

2. Τινα. Quivis facile videt poſt τινα excidiſſe ἔχων. Recordor hic loci alicujus Xenophontis Epheſii, ubi ſimiliter verbum omiſſum eſt lib. 11. p. 23. ἡ δὲ Ἀνθία —— εἶπεν ταχέως δὲ τῶν ὅρκων ἀναγκαζόμεθα. Videtur deeſſe ἐπιλαθέσθαι. qua locutione iterum utitur lib. v. p. 86. ἡ μή τις ἠνάγκασέ σε ἐπιλαθέσθαι τῶν ὅρκων τε καὶ ἡμῶν.

3. Αὐξήσεσι. Teſtantur hoc auctores modo laudati. Marbodeus l. c.

Nec Selenitem fas eſt omnino taceri,
Quæ velut herba virens & Jaſpidis æmula gemma,
Lunares motus & menſtrua tempora ſervat,
Creſcit enim luna creſcente, minorque minuta
Efficitur, tanquam cœleſtibus anxia damnis;
Idcirco ſanctus lapis a plerisque vocatur.

4. Συ-

cum quendam quaſi oculum habeat, eum cum luna decreſcere & augeſcere oſtendit.

Smaragdus praſineus eſt & paulatim acce-

4. Σημειώσεσι. Legendum eſt συμμειώσεσι. MAUSSACUS.

5. Δείκνυται. Mutilum proculdubio hoc caput, nihil enim de viribus hujus lapidis refert, cujus tamen plures ab auctoribus celebrantur. Marbodeus l. c.

Dicitur eſſe potens ad amorem conciliandum,
Languentes etiam phthiſicos juvare putatur.
Toto geſtatus creſcentis tempore lunæ,
Nec minus & toto per decrementa fluentis
Effectus miros & commoda plurima præſtat.

Hanc autem gemmam memorant in Perſide naſci.

Nonnus Dionyſiac. lib. XXXII. p. m. 527.

Εἶχε δ' πέτρον ἐκεῖνον, ὃς ἀνέρας εἰς πόθον ἕλκει,
Οὔνομα φαιδρὸν ἔχοντα ποθοβλήτοιο σελήνης.

6. Σμάραγδος. Vid. Plinius H. N. lib. XXXVII. cap. V. & Marbodeus cap. LIV. Gloſſæ MSS. Marciani Capellæ, quas mihi utendas dedit Vir Nobiliſſimus Arthurus Freeman. *Smaragdus gemma eſt viridiſſima ſuper omnes herbas & fron-*

καὶ ἠρέμα χρυσίζουσα [1] καί τοι καὶ τοῦ γλαυκοῦ παρεμφαίνουσα χρώματος. γεννᾷ δὲ ταύτην καὶ Αἰθιοπία καὶ Αἴγυπτος καὶ Πέρσις καί τινα ὄρη τῆς Ἀττικῆς· αὕτη καταπλαττομένη μεθ' ὕδατος [2] ἐλεφαντικοῖς βοηθεῖ· [3] πινομένη δὲ μεθ' ὕδατος αἵματος ἐπέχει ῥοάς. Υά-

frondes inde nomen aſſumens, quod amara eſt. Omne enim viride amarum, datur cancro hæc gemma.

1. Καί τοι κ. Leg. καί τι κ. Familiare librariis ut οι & ι permutent, hinc apud Demetrium. Pepag. c. XXXIX. male ποιειν pro πιεῖν legebatur. Idem error occurrit apud Syneſium MS. de Febribus, locum pro ut in MS. legitur hic adponam. Εαν ἢ ἴδη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νόσου ὅτι χρείζ ἡ φύσις εἰς τὸ κ νόσαι τὴν ἤλην κ ταυτ καινειν. χρὴ ποιεῖν τὸ ἀποθλιβὲν τῶν ὀξυφηνικῶν ἢ τῶν δαμασκήνων κ ζεζυφον. Monſtra verborum, qualia plurima in iſto Codice, alit hic locus, eum ſic refingerem Εαν ἢ ἰδῇς α. τ. α. τ. ν. ὅτι χρήζει ἡ φ. ε. τὸ κενῶσαι τὴν ὕλην, δεῖ ταύτην κινεῖν aut κενοῦν. χρὴ πιεῖν τ. α. τ. ὀξυφοινικῶν η. τ. δ. κ. ζιζυφῶν.

2. Ἐλεφαντικοῖς. Illorum qui elephantiaſi laborant conditionem, graphice deſcribit Aretæus Cappadox lib. II. c. 13. quem vide. Dicitur hic morbus Græcis recentioribus κελεφίασις. vid. du Cange Gloſſarium in Ap-

cedens ad auri colorem, licet ſemper glauci aliquid proferat. Progenerant autem hunc Æthiopia & Ægyptus & Perſis & quidam Atticæ montes. Cum aqua impoſitus ut cataplaſma leproſos adjuvat, & ſi cum aqua etiam bibatur, retinet fluxum ſanguinis.

Hya-

Append. Nonus cap. CCXXXII. Ἐλέφας λέγεται, ὅπερ λέγουσιν οἱ ἰδιῶται κελεφίασιν.

3. Πινομένη. Hanc gemmam præterea collo adpenſam, contra febrem hemitritæam valere auctor eſt Q. Serenus Sam. p. 31.

Coralium vero ſi collo nectere velles
Ne dubites illi virides miſcere ſmaragdos:
Talia languenti conducent vincula collo,
Lethaleſque abigent (miranda potentia) morbos.

Vires ejus omnes recenſet Habdarrahamanus Tractatu III. de Gemmis cap. III. *Imprimis præſentem affert venenis & ſerpentum morſibus medelam, nam potus ad pondus octo granorum ordei non ſolum eximit a morte eum, qui venenum hauſit, verum etiam impedit, ne ejus decidant capilli, aut pellis exuatur, Oculorum abigit caliginationes, & viſum acuit, ſi frequentius illum patiens contemplabitur. Qui appenſum geſtat ſmaragdum, aut ſe eo ſæpius conſignat, ab epilep-*

[1] Ὑάκινθος. τοῦτον τίκτει μὲν [2] Ἴνδια· ἔστι δὲ θαλαττόχρως· ἰᾶται δὲ [3] πνευματώσεις καὶ ῥήγματα, μελαγχολίαν [4] δὲ παύει σὺν ὄξει ποθείς.

[5] Χρυσόλιθος ἀντίθετον σχῆμα ποιεῖ πάθεσιν [6] ὀφθαλμῶν.

Χρυ-

lepſia immunis erit: hinc præceperant medici, ut natis regum appenderetur. Appenſus item, vel potus fluxui ſanguinis ſtrenue medetur. Smaragdum ſi intueatur vipera, illico oculi ejus lachrimantur. Ejus ſcobs epota lepram curat.

1. Ὑάκινθος. De hac Gemma conſulendi Plinius H. N. lib. XXXVII. cap. IX. & Marbodeus Gallus cap. XV. Gloſſæ MSS. Marciani Capellæ. *Jacintus. lapis eſt cæruleus mirabilis, aliquando nebuloſus, aliquando purus ut fluctus, & eſt lucis purpureæ. qui lapis tribuitur ſcorpioni propter nebuloſum colorem.*

2. Ἴνδων. Legi debet vel Ἴνδων γῆ, vel Ἰνδία. membrana habet ſimpliciter Ἴνδων. MAUSSACUS.

3. Πνευματώσεις. Vertit Mauſſacus *tuſſes*, male, vertend. *inflationes*.

4. Δὲ malim τε. Plures præterea memorantur ab auctoribus virtutes hujus gemmæ. Sic ferunt eum geſtantem a fulgure defendere, contra cujus ictus plura excogitavit Veterum ſolertia. Refert Nonus cap. CCLIX. p. 294.

Hyacinthus. Hunc India gignit, eſt autem marini coloris, & tuſſes rupturasque ac melancholiam ceſſare facit, ſi cum aceto bibatur.

Chryſolithus. Oculorum doloribus omnino adverſatur.

Chry-

294. Imperatores in navibus ſecum habuiſſe pelles, phocarum aut Hyænæ, quæ illos a fulgure tutarentur. ταῦτα ἀποτρέπουσι κεραυνοὺς· καὶ βολβοὶ πλησίον κείμενοι, ἢ φώκης δέρμα, ἢ ὑαίνης· τούτων γὰρ τῶν ζώων τὰς δορὰς περιφέρουσι καὶ τὰ τῶν αὐτοκρατόρων πλοῖα.

5. Χρυσόλιθος. Plinius lib. XXXVII. cap. IX. Marbodeus cap. XI. Etiam ἱερὸς λίθος dicitur. Gloſſæ Chemicæ p. 130. Ἱερὸς λίθος ἐστιν χρυσόλιθος.

6. Ὀφθαλμῶν. Contra Epilepſiam hunc commendat Alexander Trallianus lib. I. c. XV. p. 85. multas ejus dotes recenſet Marbodeus loc. cit.

Eſſe phylacterium fixus perhibetur in auro,
Contra nocturnos fortis tutela timores.
Pertuſus ſetis ſi trajiciatur aſelli,
Dæmonas exterret & eos agitare putatur,
Trajectum lævo decet hunc geſtare lacerto.
Aethiopes legimus nobis hanc mittere gemmam.

Conf. quæ ad h. l. notat Pictorius.

 1. χρυ-

[1] Χρυσήλεκτρος. οὗτος φορούμενος περὶ τράχηλον, σβέννυσι πυρετούς.

[2] Χρυσόπρασος. οὗτος [3] περὶ τοὺς καρποὺς φορούμενος παρέχει ὀξυδορκίαν, [4] στομάχου τε ἰᾶται καρδιαλγοῦντας, καὶ λύει [5] ἐμπνευματώσεις.

[6] Χαλαζίας. λευκός ἐστι οὗτος καὶ στερεὸς, καὶ Κρυστάλλῳ μικρῷ ἐοικώς. περιαρτώμενος δὲ ἰᾶται σκορπίων πληγάς.

[7] Τοπάζιον λίθος ἐστι διαφανὴς, ὑέλῳ παρεμφερής· φύεται δὲ εἰς τὸν Ἀρ-

1. Χρυσήλεκτρος. Plinius lib. XXXVII. cap. III. Marbodeus cap. XVII.

1. Χρυσήλεκτρος. Alii in neutro χρυσήλεκτρον dicunt. MAUSSACUS.

2. Χρυσόπρασος. Plinius lib. XXXVII. c. VIII. & XI. Solinus Polyh. cap. 65. Marbodeus cap. XII.

3. Περὶ τοὺς καρ. Lege παρὰ τοὺς καρποὺς, circa primam palmæ partem, ita enim Celſus καρπὸν explicat. MAUSSACUS.

4. Στομάχου. Legend. στόμαχον. Vertit Mauſſacus & *ſtomachi ac cordis doloribus medetur:* fraudi ipſi fuit, τὸ καρδιαλγοῦντας. Rufus Epheſius lib. I. p. 30. Τὸ δὲ ὑπὸ τῷ στήθει κοῖλον, στόμα κοιλίας· οἱ δὲ παρ-κάρ-

Chryſelectrum. Hoc circa collum ſi geſtitur, febres pellit.

Chryſopraſus. Hic circa primam palmæ partem geſtatus præbet viſus acuitatem, & ſtomachi ac cordis doloribus medetur, & inflationes ac tumores diſſolvit.

Chalazias albus hic eſt & ſolidus & parvo Chryſtallo ſimilis circum appenſus vero medetur ſcorpiorum plagis.

Topazius lapis eſt pellucidus, vitro ſimilis, naſcitur autem in Arabico, ut dicunt,

κάρδιον, οἳ γὰρ καρδίαν ὀνομάζουσι· καὶ τοὺς πόνους τοὺς ἐνταῦθα, καρδιωγμοὺς καὶ καρδιαλγίας. conf. Erotianus. v. Καρδιώσσειν & Foeſius in Oecon Hippocr.

4. Ἐμπνευματώδεις. Corrige ἐμπνευματώσεις. Et vocem χαλαζίας, a capite repone, eſt enim diverſus lapis Chalazias a Chryſopraſo. In MS. Codice hæc omnia confuſa erant. MAUSSACUS.

6. Χαλαζίας. Plinius lib. XXXVII. cap. XI. Marbodeus cap. XVIII.

7. Τοπάζιον. Plinius lib. XXXVII. cap. VIII. Orpheus de Lapid. p. 206. Marbodeus cap. LIX. Dicitur quoque Ἀερίζιος λίθος hic lapis. Gloſſæ Jatricæ MSS. Ἀερίζιος λίθος, ὁ τοπάζιος.

'Αῤῥαβικὸν λεγόμενον κόλπον ἔν τινι πελαγίᾳ νήσῳ, καὶ ἡμέρας μὲν οὐχ ὁρᾶται, κρύπτει γὰρ αὐτοῦ τὸ φέγγος ἥλιος· νυκτὸς δὲ διαλάμπει πόῤῥωθεν, καὶ τραχὺς μὲν εὑρίσκεται καὶ ἀνώμαλος, τεχνικοῖς δὲ ὀργάνοις λεαίνεται· οὗτος μαινομένους ἀποκαθίστησι τριβεὶς καὶ ποθείς· δρᾷ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ περίαπτος.

Τούτων δὲ τῶν παρὰ τοῖς λίθοις δυνάμεων αἰτίας πολλοὶ ἐθάῤῥησαν ἀποδοῦναι, τῶν μὲν ἀρχαιοτέρων σοφῶν [1] 'Αναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ [2] Δημόκριτος· τῶν δὲ οὐ πολὺ πρὸ ἡμῶν ὁ ἐκ τῆς 'Αφροδισίας 'Αλέξανδρος ἄνθρωπος περὶ πάντων ἁπλῶς εἰπεῖν, καὶ τῶν ἀποῤῥήτων τῆς φύσεως προχειρότατος. Σοὶ δὲ ἀποχρῶσα ἔστω ἡ ἑκάστου τῶν λίθων δύναμις καὶ ἐνέργεια· τοὺς δὲ λόγους αὐτῶν καὶ τὰς αἰτίας παρὰ τοῖς ἄνω θησαυροῖς ἔασον.

1. 'Αναξαγόρας. De Anaxagora, Democrito & Empedocle ſæpius Plinius & Solinus, qui Anaxagoram nominatim naturæ indagatorem vocat cap. 43. Polyhiſt. MAUSSACUS.

2.

cunt, ſinu; in inſula quadam marina, & quamdiu dies eſt videri non poteſt, ſol enim ejus ſplendorem occultat, at noctu procul relucet. Aſper invenitur, & inæqualis, ſed inſtrumentis mechanicis lævigatur, hic furibundos in priſtinum ſtatum reſtituit ſi teratur & potetur, quæ omnia etiam exſequitur ſi alligetur.

Harum vero quæ in lapillis inveniuntur, virtutum cauſas plures auſi ſunt reddere, ut ex antiquioribus ſapientibus Anaxagoras, Empedocles & Democritus, ex his autem qui paulo ante nos vixerunt Alexander Aphrodiſienſis ad omnia etiam naturæ occultiora enucleanda, ut plura paucis complectar, promptiſſimus. Sufficiat itaque tibi cujuslibet lapidis virtus & energia, rationes vero & cauſas theſauris qui ſupra nos ſunt, relinquas.

2. Δημόκριτος. Singularem illum librum ſcripſiſſe περὶ τῆς λίθου teſtis eſt Diogenes Laërtius lib. IX. Segm. 47. ubi vide Doct. Menagii Obſervationes.

Digitized by Google

FRAGMENTUM

DE

COLORE SANGUINIS

EX

DOCTRINA

PERSARUM.

Ex Codice MS. Bibliothecæ Lugduno Batavæ.

Digitized by Google

LECTORI BENEVOLO

S.

Exiguæ admodum molis eſt Pſelli de lapidum virtutibus libellus, cui proinde commode ſatis quædam addi potuiſſent, niſi res variæ impedimento fuiſſent, quominus plura Tecum B. L. communicarem. Interim cum Codicem MS. verſaverim in quo invenirem *Fragmentum de Colore ſanguinis*, *qui ex vena educitur*, *ex ſcientia medica Perſarum*, neque id inelegans videretur, licet pro mole ſua ſatis mendis inquinatum, placuit illud Tibi hic ſimul offerre: in primis cum id a quoquam eſſe editum non meminerim. Reperi vero illud in Codice, qui olim fuit Jo. Bourdelotii, nunc autem inter Voſſianos in Bibliotheca Lugduno Batava adſervatur. Eſt Codex recentiori manu ſcriptus in charta & tantum apographum; continet præter hoc fragmentum, Adamantii Libros de Phyſiognomia, nihil vero quicquam præterea. Tu vero B. L. hoc qualecunque etiam ſit benigne accipe ac meis conatibus fave.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ
ΧΡΟΙΑΣ ΑΙΜΑΤΟΣ
Τοῦ ἀπὸ Φλεβοτομίας ἐκ τῆς Ἰατρικῆς τῶν Περσῶν.

Τὸ καταμαυρον αἷμα [1] * * * ὅτε ἰχῶρα οὐ ποιήσει, ῥίγια σημαίνει· εἰ δὲ ποιήσει ἰχῶρα τουτέστιν ὑγρὸν, ὡς [2] νερὸν, ἀγαθόν· αἷμα ἑλκῶδες, ἀπαλλαγὴν τῆς νόσου σημαίνει· αἷμα ῥεῦσαν ὡς βενετὸν, μὴ φαινομένου αἵματος [3] ἐστὶ οἰώδη τινι μέρει τοῦ ἀγγείου, [4] ὀλιγοχρόνιος ἔσαι ὁ νοσῶν· εἰ δὲ πράσινος ὀφθείη ἡ τοῦ αἵματος χροιὰ, θάνατον ταχύτατον πάνυ δηλοῖ, ἤγουν πεμπταῖος [5] ἑβδομαῖος ὁ τοῦτο ἔχων ἀποθνή-

1. *. Lacuna hic eſt in Codice MS.
2. Νερὸν. Viderint me doctiores, quomodo hæc vox haud dubie corrupta, recte emendari queat. Conjecturas mihi ſubnatas, cum

DE COLORE SANGUINIS

Qui ex vena educitur, ex medicina Perſarum.

Sanguis, qui obſcuri coloris eſt * * * quando ichorem non habebit, rigores annunciat. Si vero habebit ichorem id eſt liquidum tanquam * bonum eſt. Sanguis ulceroſus ſive purulentus liberationem a morbo denotat. Si Sanguis fluens tanquam coloris veneti fuerit, non apparente ſanguine in aliqua parte vaſis, per breve temporis ſpatium adhuc ſupererit æger. Si vero cernatur color ſanguinis praſineus, citiſſimam omnino mortem portendit; videlicet quinta vel ſepti-

cum ipſe eas non ſatis probem, malo reticere.

3. Ἐστὶ οἱ ὠδή. Forte legendum, ἐν οἵῳ δή τινι.

4. Ὀλιγοχρόνος Leg. ὀλιγοχρόνιος.

5. Ἑβδομαῖος Leg. ἢ ἑβδομαῖος.

θνήσκει. εἰ δὲ ὡς σχιςὸν ἀρσενίκιόν ἐςί, θάνατον καὶ τȣ̃το σημαίνει· εἰ δὲ καὶ πισσῶδες, ἐκτικὸν σημαίνει· εἰ δὲ ὡς ἕλκος λευκὸν, ἢ βορβορῶδες, σῆψιν δηλοῖ· αἷμα κογχυλῶδες ὥσπερ ὀξὺ [1] μετάξιον, θάνατον σημαίνει· αἷμα ἐν τῷ ἀγγείῳ τὸ ἥμισυ φαινόμενον λευκὸν, καὶ τὸ ἥμισυ αἷμα, [2] ὑγίας ἐςι δηλωτικόν· αἷμα ἔχον μέσον λάκκον, θανάσιμον· αἷμα παχὺ, μέλαν, καὶ δυσῶδες, ἔχον λώρια μέσον [3] ὀςρακώδη ἐξαμήνȣ [4] ἢ καὶ πρὸς ἔςαι ἡ ζωὴ τȣ̃ ἀνθρώπȣ· εἰ δὲ φοινίκινον ἔχει χρῶμα, μακρονοσίαν δηλοῖ.

1 Μετάξιον. Du Cange in Gloſſario hanc vocem non habet, idem autem ſignificat quod μέταξα & μέταξον id eſt ſericum. vid. Du Cange Gloſſarium pag. 918. quomodo vero illa verba ὥσπερ ὀξὺ μετάξιον commode verti

ſeptima die peribit, qui talem habet ſanguinem. Quodſi ſanguis fuerit coloris arſenici *, mortem & hic præſagit. Si vero ut ulcus album aut cænoſus fuerit, putredinem prodit. Sanguis cochleæ in modum turbinatus vel coagulatus tanquam * mortem minatur. Sanguis qui in vaſe dimidia ſua parte albus adparet, altera parte dimidia ſanguis, ſanitatis eſt index. Sanguis craſſus, ater & graveolens, habens in medio lora * * * * vita hominis. Si vero colorem habet puniceum, morbi durationem declarat.

ti queant, ipſe lector viderit.

2. Ὑγίας leg. ὑγιείας.

3. Ὀστρακώδη. Davus hic ſum, hariolentur alii, quid hæc ſibi velint.

4. Ἢ καὶ. An leg. εἰ καὶ προσέσται? Doct. Jo. Jac. Reiske videbatur ἐπίκαιρος ἔσται.

F I N I S.

Ex TYPOGRAPHIA

D A M M E A N A.

INDEX

AUCTORUM

QUI IN NOTIS EMENDANTUR.

	Pag.
ALEXANDER TRALL.	19.
ARISTÆNETUS.	25.
ARISTIDES	17.
AURELIANUS CÆL.	18.
CASSIUS	16.
HESYCHIUS	4.
HIPPOCRATES	16.
MARBODEUS reprehenſus	11.
ORIBASIUS	16.
ORPHEUS	10. 13. 16. 17. 21. 27.
PLUTARCHUS	25.
PSELLUS	ſæpe
RHAZES	19.
SYNESIUS MS.	32.
THEMISTIUS	15.
THEOPHYLACTUS SIMOC.	24.
TRYPHIODORUS	17.
XENOPHON EPHES.	30.

IN

Digitized by Google

INDEX
LAPIDUM

Quorum in hoc libello ſit mentio, aut quorum vires recenſentur.

	Pag.
A.	
Adamas	4.
Æmatites	6.
Æſchates	10.
Amethyſtus	6.
Anthrax	8.
B.	
Beryllus	12.
C.	
Caprirus	26.
Carbunculus.	8.
Chalazias	36.
Chryſelectrum	36.
Chryſolithus	34.
Chryſopraſus	36.
Cryſtallus	20.
D.	
Dactylus Idæus	20.
E.	
Electrum	14.
G.	
Galactites	12.
H.	
Hæmatites	6.
Hyacinthus.	34.
I.	
Jaſpis	14.
Idæus Dactylus.	20.
L.	
Leimoniates	4.
Lincurius	4.
Lychnites	22.

M.

INDEX LAPIDUM.

	Pag.
M.	
Magnes	22.
O.	
Olcas	4.
Onocardius.	4.
Onyx	24.
S.	
Sapphirus	26.
Sardonyx	28.
Schiſtus	4.
Scringites	4.
Selenites	28.
Smaragdus	30.
Socondius	4.
Spongites.	4.
T.	
Topazius	36.
Triglites	4.
Triophthalmus.	

FINIS.

Digitized by Google

52

Digitized by Google

Digitized by Google

UB